

Arbeidsmarkt Electronicazaken

Branche: *Electronicazaken*

Regio: *Nederland*

Periode: *2008 - 2025*

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding
  - Achtergrondinformatie
  - Samenvatting
- 2. Arbeidsmarktstatistieken
  - Omvang en dynamiek
  - Samenstelling naar persoonskenmerken
  - Samenstelling naar baankenmerken
- 3. Factoren t.b.v. arbeidsmarktprognoses
  - Demografie
  - Economie en inkomen
  - Werkloosheid en vacatures
  - Beroepsbevolking
- 4. Arbeidsmarktprognoses
  - Ontwikkeling vraag en aanbod
  - Vervangings- en uitbreidingsvraag
  - Vraag naar professionals
  - Arbeidsmarktsamenstelling
- Bijlage
  - Begrippenlijst
  - Arbeidsmarktregio's
  - Sectoren en sectorclusters
  - Branches en brancheclusters
  - Bronnen

1. Inleiding

Voor goede besluitvorming op het gebied van de arbeidsmarkt zijn gedetailleerde statistieken en prognoses essentieel. Tegen deze achtergrond heeft ABF Research het Arbeidsmarktinformatiesysteem Detailhandel ontwikkeld in opdracht van Stichting Opleidingsfonds Detailhandel (SOD). Het Arbeidsmarktinformatiesysteem maakt de arbeidsmarkt transparant op sectorniveau en op het niveau van branches. Cijfers worden uitgesplitst naar regio, baankenmerken en persoonskenmerken. Het informatiesysteem biedt een solide basis voor beleid en voorlichting op het gebied van scholing, werving en personeelsplanning.

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de arbeidsmarktontwikkeling in de Branche Electronicazaken. Gegevens zijn beschikbaar voor de periode 2008-2025. Cijfers tot en met 2013 betreffen realisaties. De cijfers van 2014 en later zijn prognoses. In het Arbeidsmarktinformatiesysteem worden 29 branches, 9 brancheclusters en 2 sectoren onderscheiden. De totalen voor de detailhandel die in dit rapport worden vermeld, hebben betrekking op alle branches. De bijlage geeft een compleet overzicht van branches, brancheclusters, sectoren en regio's.

Achtergrondinformatie

Het arbeidsmarktinformatiesysteem is in belangrijke mate gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst, Kamer van Koophandel, Basisregistratie personen (BRP, voorheen GBA) en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS stelt deze bronnen onder strikte voorwaarden beschikbaar voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. De gebruikte bronnen worden nader toegelicht in de bijlage.

Het aantal werkenden in fte is de centrale rekeneenheid. Onder werkenden vallen alle werknemers op de loonlijst en zelfstandigen. Dit omvat tevens directeurs, werkzame aandeelhouders en gezinsleden. Meewerkende gezinsleden die niet op de loonlijst staan tellen vanzelfsprekend niet mee. Fte staat voor voltijds dienstverband. Twee personen die beiden een halve week werken vormen samen één fte. Het aantal werkenden correspondeert met de vervulde vraag. De achterliggende vraag wordt uitgedrukt in het aantal voltijds banen en het aanbod in het aantal beschikbare personen in fte.

De spanningsindex, gemeten als de verhouding tussen vraag en aanbod, is een maat voor de krapte op de arbeidsmarkt. Een dalende waarde geeft aan dat de spanning op de arbeidsmarkt is afgenomen. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Op basis van een analyse van de Nederlandse arbeidsmarkt over de afgelopen 10 jaar kan een spanningsindex tussen 0,92 en 0,98 als gangbaar worden gezien. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod.

In de bijlage worden relevante begrippen nader toegelicht.

Samenvatting

Tabel 1 laat zowel de historische ontwikkeling op basis van statistieken zien als arbeidsmarktprognoses.

De gemiddelde leeftijd toont tussen 2013 en 2025 een stijging van 36,9 naar 39,2 jaar (detailhandel: 38,4 naar 38,4 jaar). 80,3 procent van de werkenden zijn mannen (detailhandel: 44,9 procent). In 2013 waren er 12.590 professionals werkzaam in de Branche met een afgeronde detailhandel opleiding of ten minste 5 jaar werkervaring in de sector. Dit is 48,4 procent van alle werkenden in de Branche (detailhandel: 38,3 procent). Het gemiddeld inkomen per fte per jaar bedraagt 20.870 euro en de gemiddelde werkweek duurt 30,7 uur (detailhandel: 20.500 euro en 24,1 uur).

Het aantal werkenden in de Branche Elektronica-zaken in de regio is tussen 2008 en 2013 gedaald. In de periode 2013 - 2025 neemt het aantal werkenden naar verwachting af (-23 procent). Dit is het gevolg van verwachte trends, economische groei en demografische ontwikkelingen. De gemiddelde daling in de detailhandel bedraagt 9 procent. De spanningsindex voor de Branche neemt in de periode 2013 - 2025 af van 0,93 tot 0,73. De spanningsindex voor de detailhandel laat voor deze periode een afname zien van 0,93 tot 0,87.

Tabel 1: Kerncijfers Elektronica-zaken (x = onder drempelwaarde)

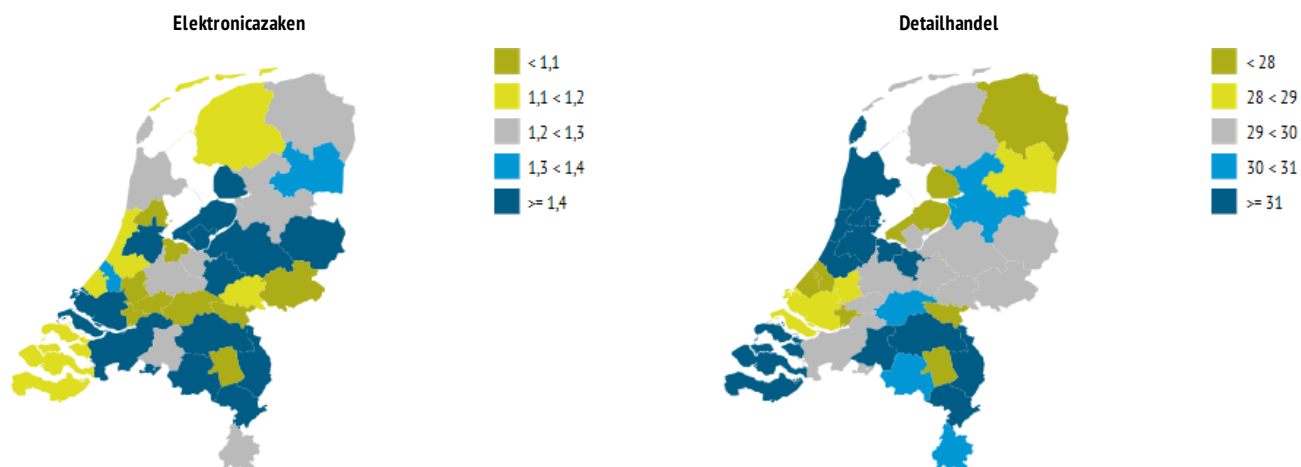
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2020	2025
Arbeidsvraag (<i>beschikbare banen in fte</i>)	21.530	22.500	21.400	21.000	21.300	21.310	19.980	18.170	16.260
Personeelsaanbod (<i>beschikbare personen in fte</i>)	23.040	24.090	22.910	22.500	22.830	22.800	22.650	22.480	22.160
Spanningsindex (<i>verhouding vraag en aanbod</i>)	-	-	-	-	-	0,934	0,882	0,808	0,734
Vervulde vraag (<i>werkenden in fte</i>)	21.180	22.140	21.060	20.660	20.970	20.970	19.870	18.100	16.210
Mutatie vervulde vraag t.o.v. 2013 (<i>in %</i>)	1,0	5,6	0,4	-1,4	0,0	0,0	-5,2	-13,7	-22,7
Arbeidsmarktsamenstelling:									
- Gemiddelde leeftijd (<i>in jaren</i>)	36,0	35,6	36,3	36,7	36,8	36,9	37,6	38,5	39,2
- Aandeel mannen (<i>in %</i>)	79,1	79,4	79,9	80,3	80,5	80,3	78,8	77,3	77,0
- Aandeel professionals (<i>in %</i>)	-	-	-	-	-	60,0	59,1	60,5	61,6
- Gemiddeld netto inkomen per fte (<i>in euro</i>)	19.700	19.900	20.020	20.460	20.590	20.870	-	-	-
- Gemiddelde duur werkweek (<i>in uren</i>)	30,4	30,7	30,6	30,5	30,7	30,7	-	-	-

Arbeidsmarktstatistieken

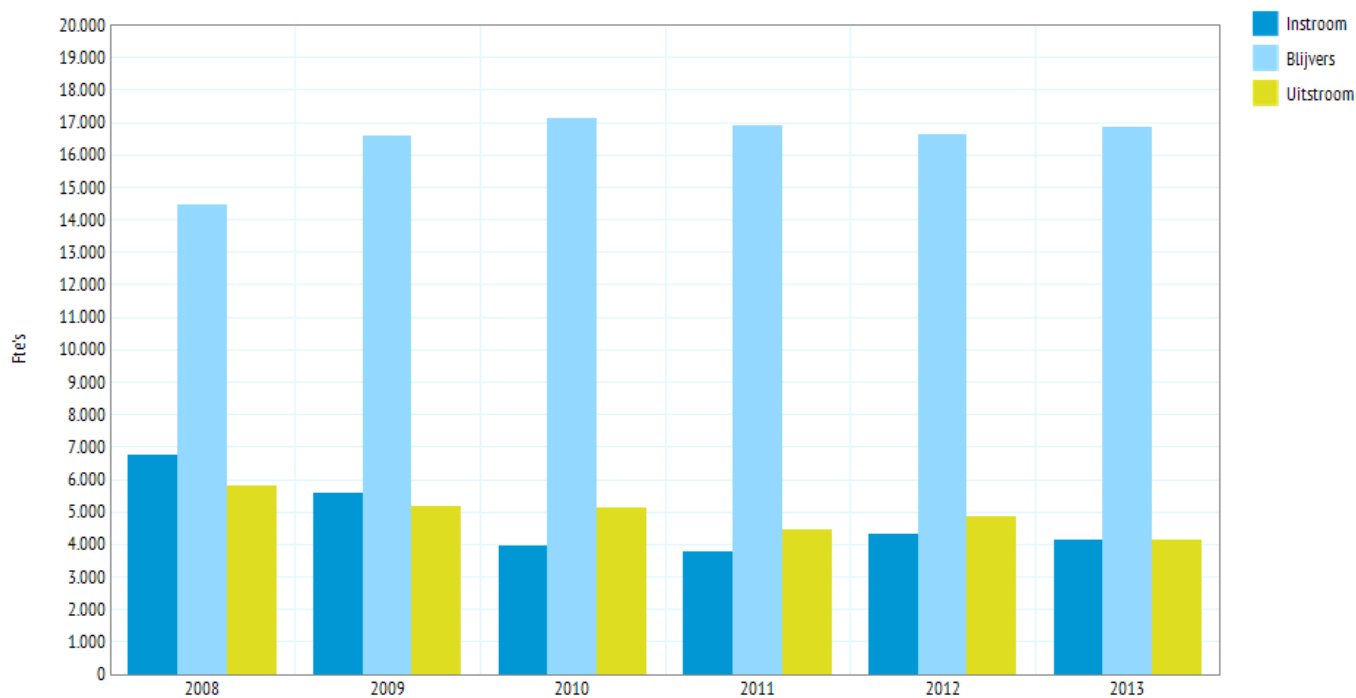
Omvang en dynamiek

In totaal werken er 25.990 personen in de Elektronica-zaken (detailhandel: 846.540 personen). Deze personen zijn samen goed voor 20.970 fte (detailhandel: 506.180 personen) fte). Figuren 1 en 2 geven verder inzicht in de arbeidsmarkt-omvang. Figuur 3 laat zien uit welke clusters van sectoren instroom afkomstig is. Figuur 4 geeft weer waar mensen terecht komen als zij uitstromen. Verandering van werkgever binnen de detailhandel wordt ook als in- en uitstroom gerekend.

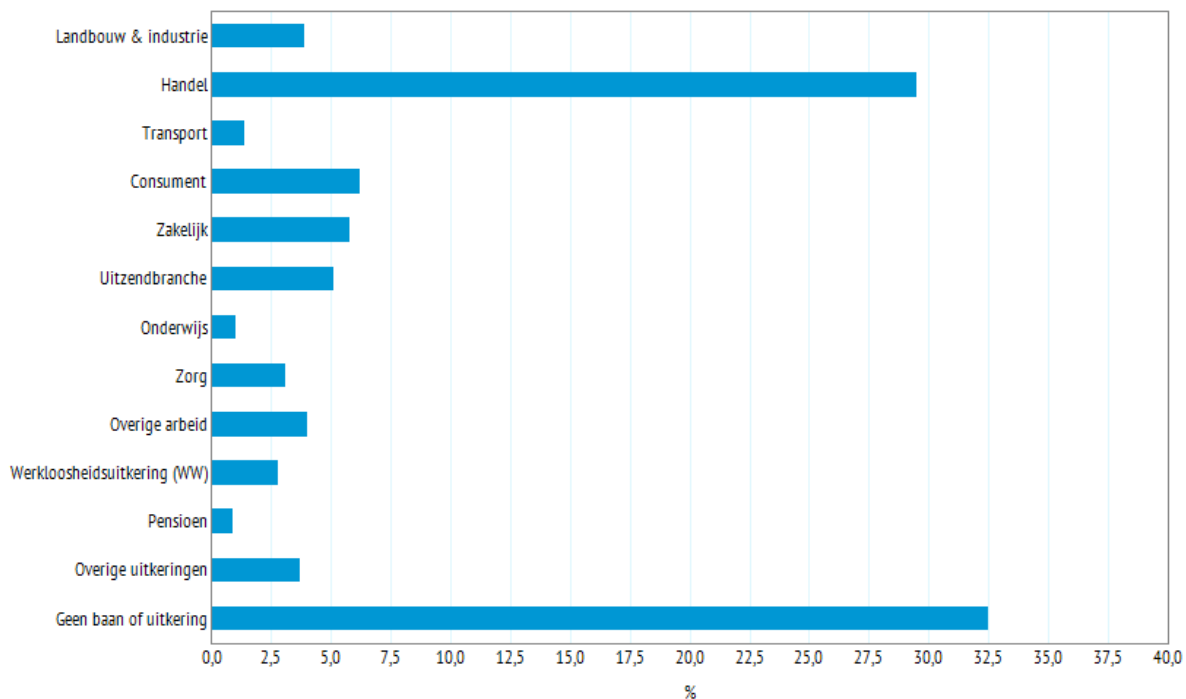
Figuur 1: Aantal werkenden per 1.000 inwoners Elektronica-zaken en detailhandel en per arbeidsmarktregio in 2013

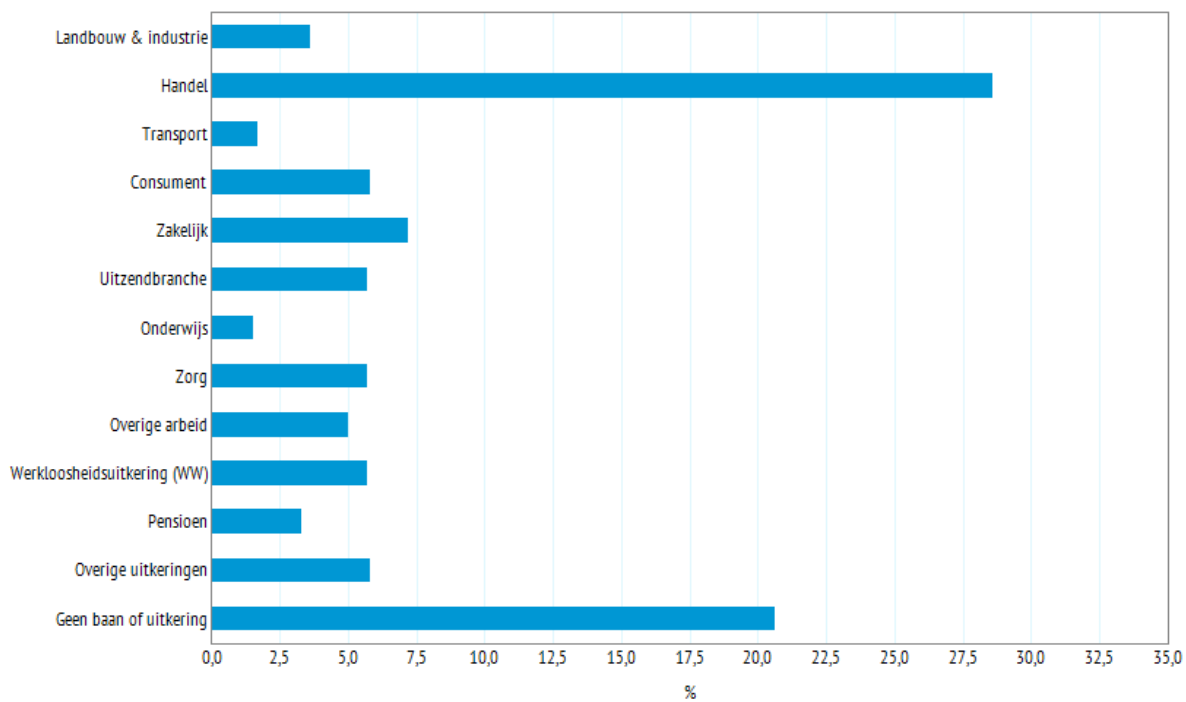
Figuur 2: Instroom, blijvers en uitstroom Elektronica-zaken tussen 2008 en 2013 (in fte)

Figuur 3: Verdeling van instroom Elektronicazaken over herkomst naar sectorcluster in 2013 (in %)

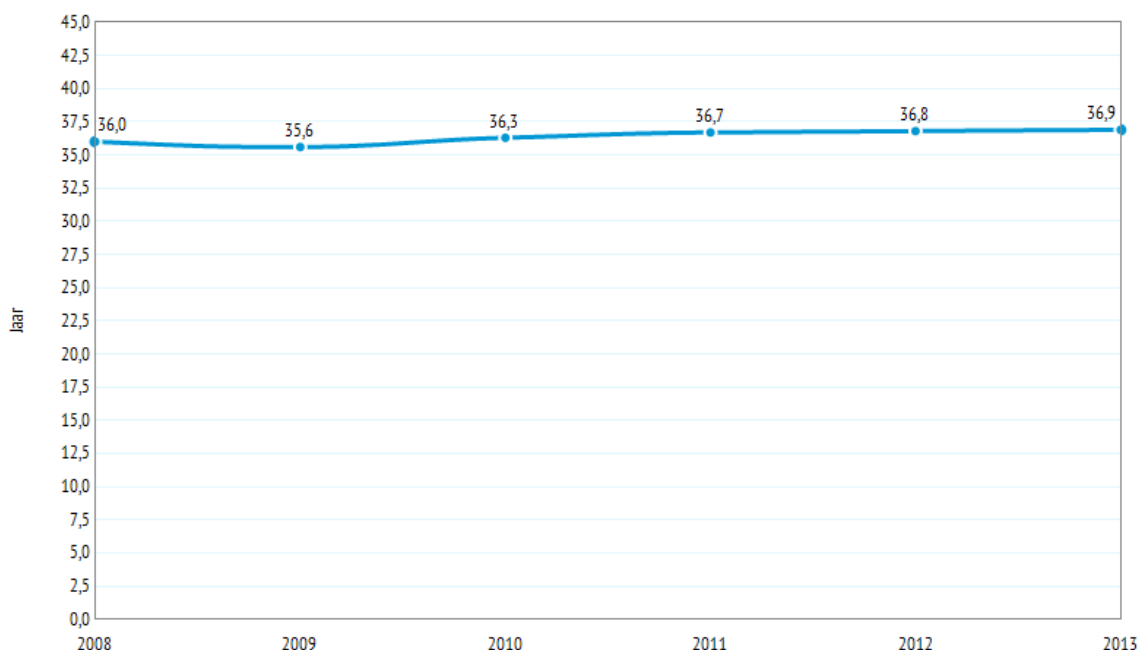
Figuur 4: Verdeling van uitstroom Elektronicazaken over bestemming naar sectorcluster in 2013 (in %)

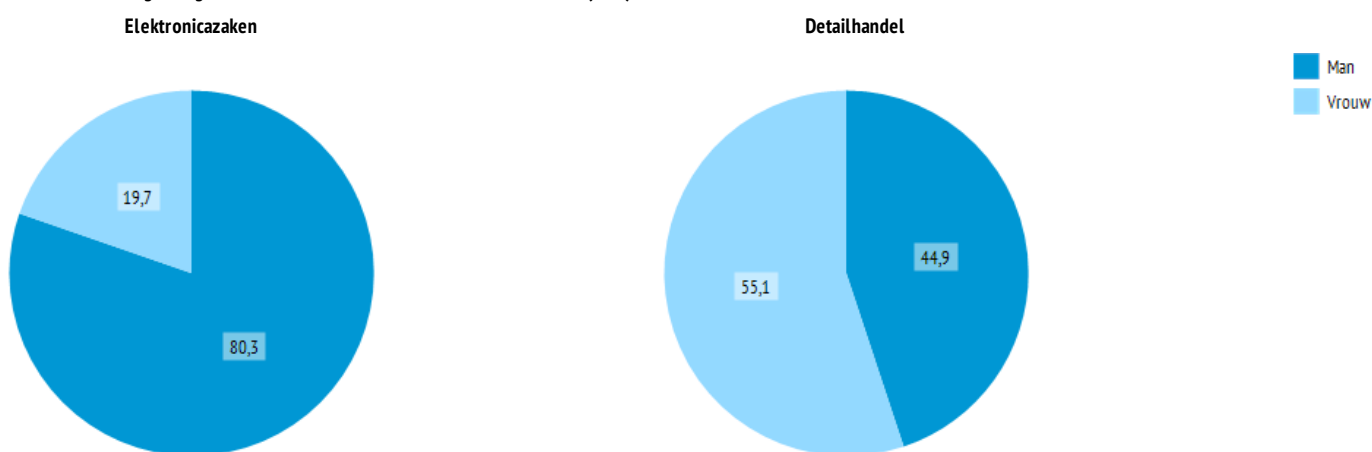
Samenstelling naar persoonskenmerken

Figuren 5 tot en met 8 tonen de samenstelling van de arbeidsmarkt naar de persoonskenmerken leeftijd, geslacht, etniciteit en opleidingsniveau. Tabel 2 geeft voor dezelfde kenmerken een kengetal per regio weer.

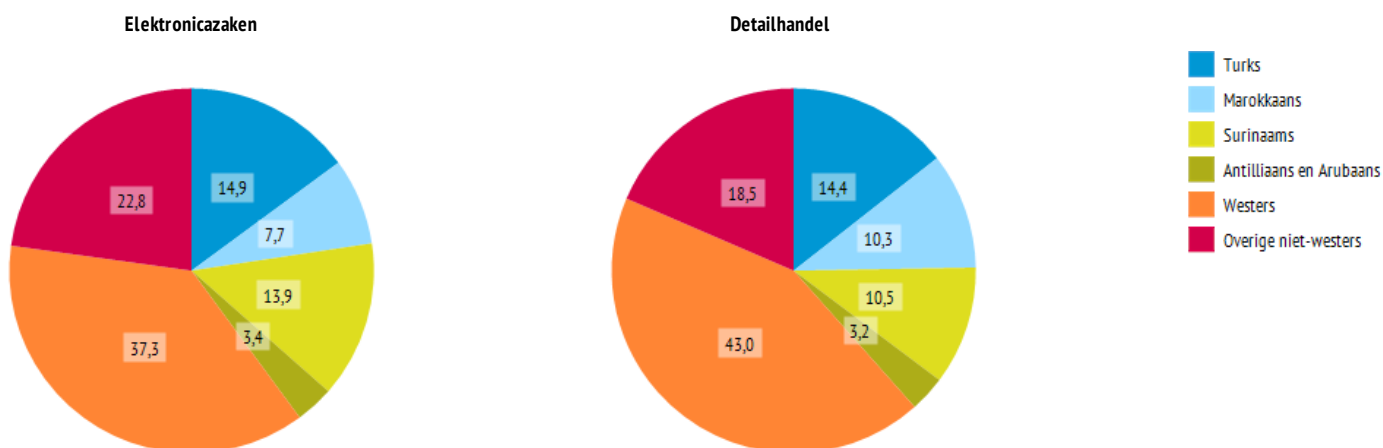
Figuur 5: Ontwikkeling gemiddelde leeftijd Elektronicazaken tussen 2008 en 2013

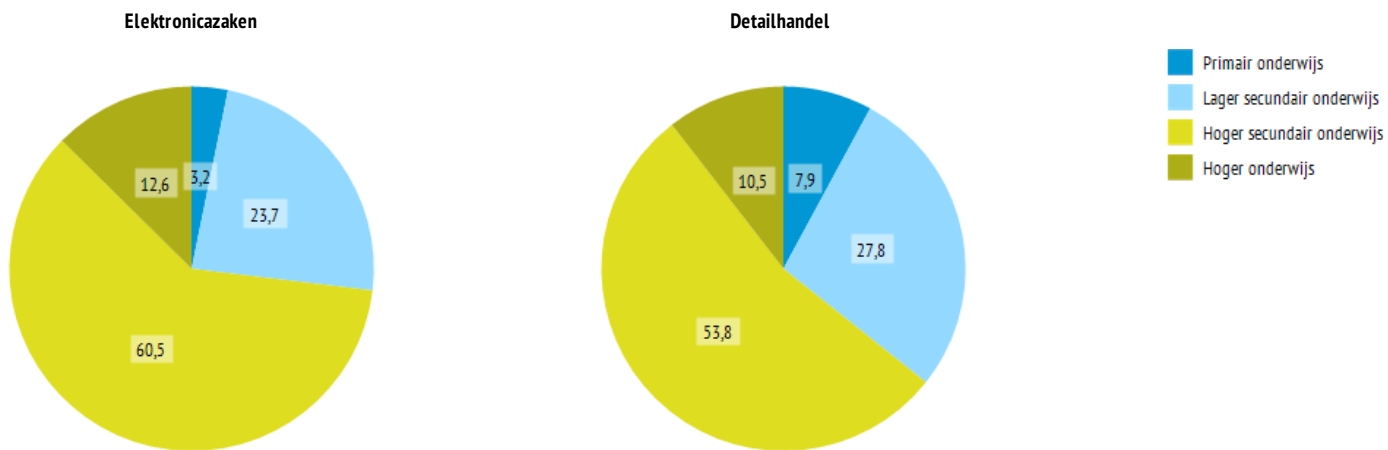
Figuur 6: Samenstelling naar geslacht Elektronicazaken en detailhandel in 2013 (in %)

Figuur 7: Samenstelling naar etniciteit Elektronicazaken en detailhandel in 2013 (in %, exclusief autochtonen, Elektronicazaken: 79,8 procent en detailhandel: 83,0 procent)

Figuur 8: Samenstelling naar opleidingsniveau Elektronicazaken en detailhandel in 2013 (in %)

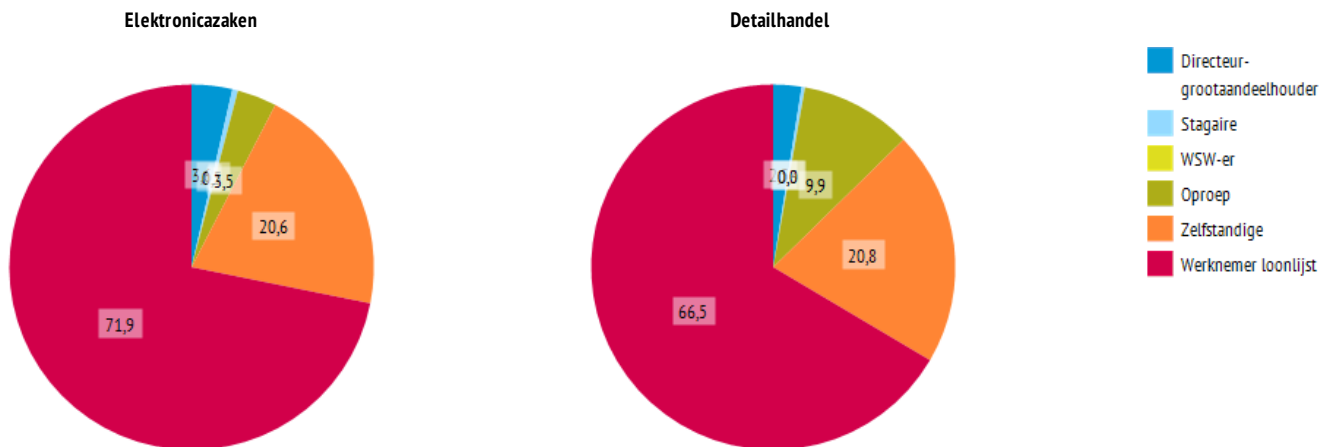
Tabel 2: Persoonskenmerken per arbeidsmarktregio Elektronicazaken in 2013

Arbeidsmarktregio	Gemiddelde leeftijd	Aandeel mannen (%)	Aandeel autochtonen (%)	Aandeel hoog opgeleid (%)	Aandeel professional (%)
Groningen	38,1	80,3	89,5	9,2	63,5
Friesland	39,2	80,1	90,0	8,2	64,4
Noord-Holland Noord	36,2	80,1	84,8	8,5	57,3
Drenthe	39,1	80,3	90,7	5,4	65,4
IJsselvechtstreek	37,9	80,3	89,3	12,4	62,2
Flevoland	36,0	80,3	75,2	9,1	58,3
Zaanstreek / Waterland	36,7	80,2	69,7	10,5	58,3
Zuid-Kennemerland	37,5	80,1	75,3	10,3	61,1
Twente	36,6	80,5	81,9	13,5	62,0
Groot Amsterdam	36,1	80,4	61,1	14,4	58,9
Stedenvierkant	36,9	80,3	85,6	9,6	61,4
Gooi- en Vechtstreek	39,1	80,3	76,6	32,7	65,4
Holland Rijnland	37,5	80,2	84,4	11,3	61,9
Midden-Utrecht	35,1	80,3	76,7	16,0	54,4
Amersfoort	36,6	80,5	83,5	20,3	59,2
Food Valley	36,9	80,4	84,7	9,5	60,7
Achterhoek	40,8	80,0	90,0	12,5	66,8
Zuid-Holland Centraal	35,3	80,6	74,7	10,1	58,9
Midden-Holland	39,7	80,2	83,3	13,3	64,7
Haaglanden	36,1	80,2	61,4	11,8	57,6
Midden-Gelderland	36,9	80,1	80,0	9,2	58,7
Rijnmond	34,7	80,3	68,2	16,4	54,6
Rivierenland	40,6	80,0	89,5	.	64,0
Gorinchem	38,5	80,2	80,0	.	61,0
Rijk van Nijmegen	39,2	80,1	76,9	14,9	65,7
Drechtsteden	37,0	80,2	79,3	7,1	60,4
Noordoost-Brabant	39,7	80,0	89,6	10,5	65,2
West-Brabant	36,5	80,3	87,2	10,7	59,8
Zeeland	36,3	80,5	81,4	5,5	59,2
Midden-Brabant	37,7	80,3	86,5	14,1	62,0
Noord-Limburg	37,2	80,3	86,5	14,1	60,7
Helmond-De Peel	38,6	80,0	88,0	14,0	61,7
Zuidoost-Brabant	35,7	80,2	80,9	15,6	56,3
Midden-Limburg	36,4	80,3	82,4	14,5	59,0
Zuid-Limburg	37,9	80,3	82,8	16,9	62,5

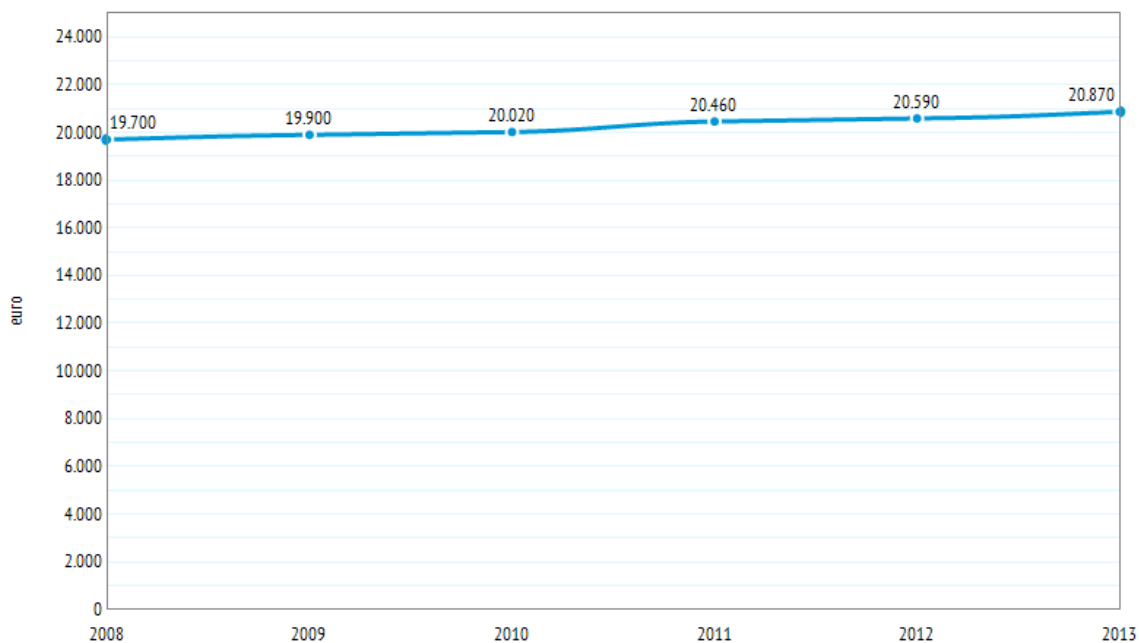
Samenstelling naar baankenmerken

Figuren 9 tot en met 12 tonen de samenstelling van de arbeidsmarkt naar de baankenmerken type aanstelling, gemiddeld inkomen per fte, gemiddelde duur van een werkweek en bedrijfsgrootte. Tabel 3 geeft voor dezelfde kenmerken kengetallen per regio weer.

Figuur 9: Samenstelling naar type aanstelling Elektronicazaken en detailhandel in 2013 (in %)

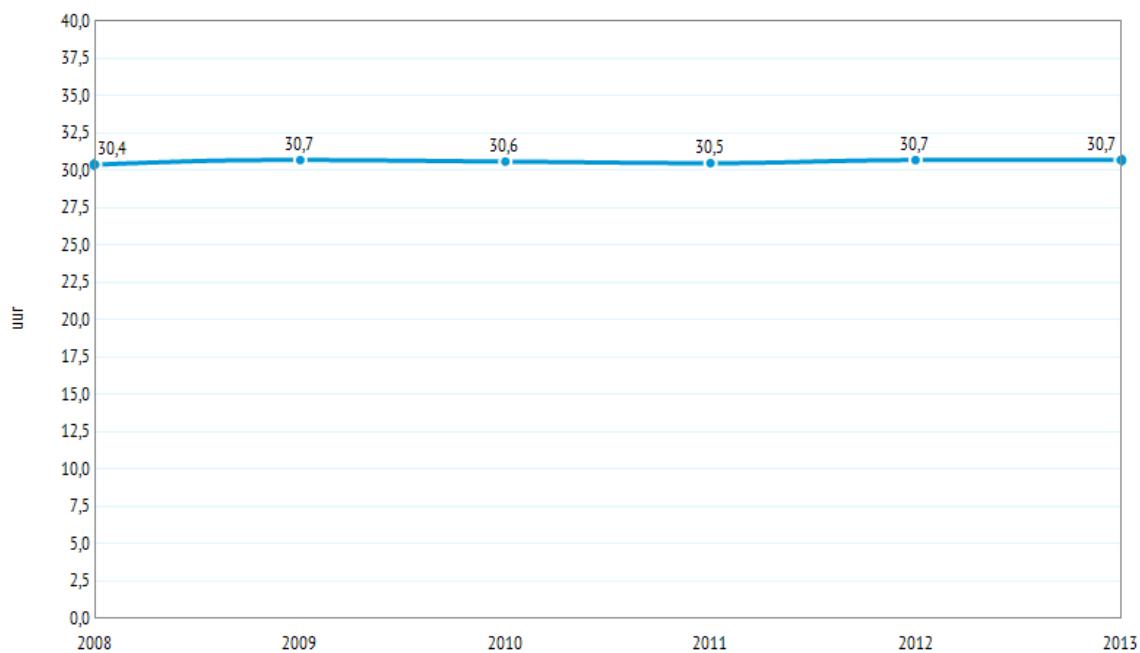

Figuur 10: Ontwikkeling gemiddeld netto inkomen per fte Elektronicazaken tussen 2008 en 2013 (in €)

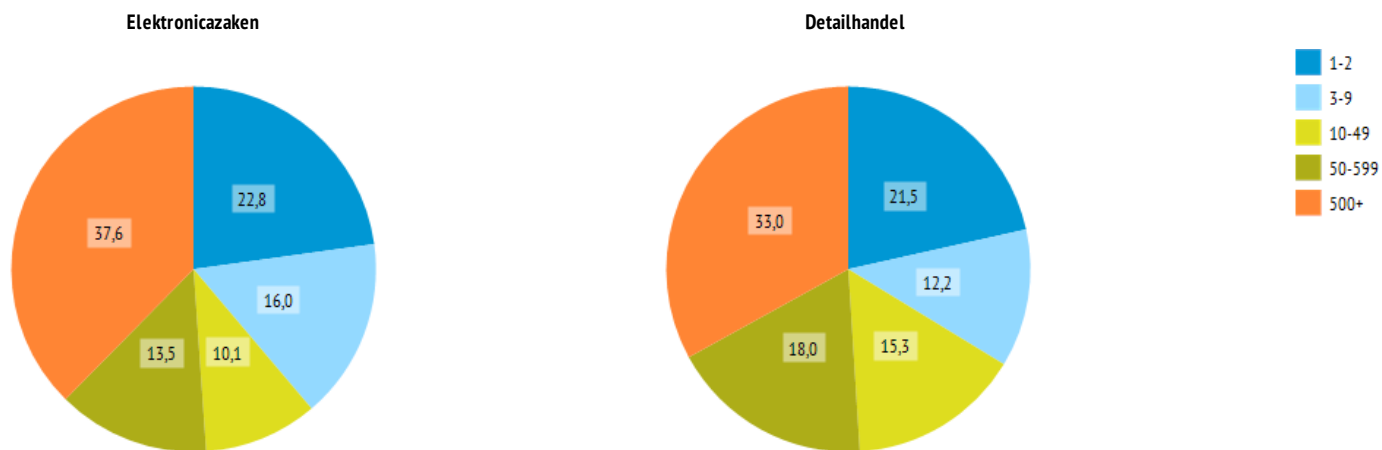

Figuur 11: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek Elektronicazaken tussen 2008 en 2013 (in uren)

Figuur 12: Samenstelling naar bedrijfsgrootte Elektronicazaken en detailhandel in 2013 (aantal werknemers, in %)

Tabel 3: Baankenmerken per arbeidsmarktregio Electronicazaken tussen 2008 en 2013

Arbeidsmarktregio	Aandeel werknemers op loonlijst (%)	Gemiddeld inkomen (€)	Gemiddelde omvang werkweek (uur)	Aandeel werkzaam bij 10+ bedrijven (%)
Groningen	72,5	20.400	30,5	58
Friesland	62,4	20.130	31,6	47
Noord-Holland Noord	69,7	20.660	30,2	59
Drenthe	61,3	18.560	30,1	46
IJsselvechtstreek	62,8	19.490	30,6	47
Flevoland	73,1	20.340	31,0	65
Zaanstreek / Waterland	71,0	21.530	31,1	54
Zuid-Kennemerland	67,5	21.450	31,3	55
Twente	72,5	20.770	30,9	57
Groot Amsterdam	78,4	21.860	30,2	72
Stedenvierkant	75,4	22.420	30,9	66
Gooi- en Vechtstreek	68,1	22.000	31,1	56
Holland Rijnland	70,3	21.660	30,8	57
Midden-Utrecht	73,6	21.640	63	63
Amersfoort	66,7	22.250	31,6	49
Food Valley	73,8	21.860	30,9	54
Achterhoek	60,0	19.530	31,3	32
Zuid-Holland Centraal	76,4	21.430	30,6	74
Midden-Holland	64,5	22.830	32,2	41
Haaglanden	68,7	19.940	31,1	59
Midden-Gelderland	69,5	19.370	30,8	51
Rijnmond	80,1	21.310	30,4	74
Rivierenland	52,6	18.160	33,7	33
Gorinchem	47,6	19.970	31,1	45
Rijk van Nijmegen	60,3	19.590	31,6	48
Drechtsteden	63,2	20.840	30,1	62
Noordoost-Brabant	73,5	21.910	30,9	66
West-Brabant	75,1	20.730	29,5	71
Zeeland	73,8	20.130	31,5	62
Midden-Brabant	67,3	20.490	31,4	54
Noord-Limburg	77,1	20.090	30,6	70
Helmond-De Peel	62,5	20.170	31,4	42
Zuidoost-Brabant	75,5	21.000	30,1	68
Midden-Limburg	71,9	19.760	29,8	65
Zuid-Limburg	71,3	19.560	30,8	65

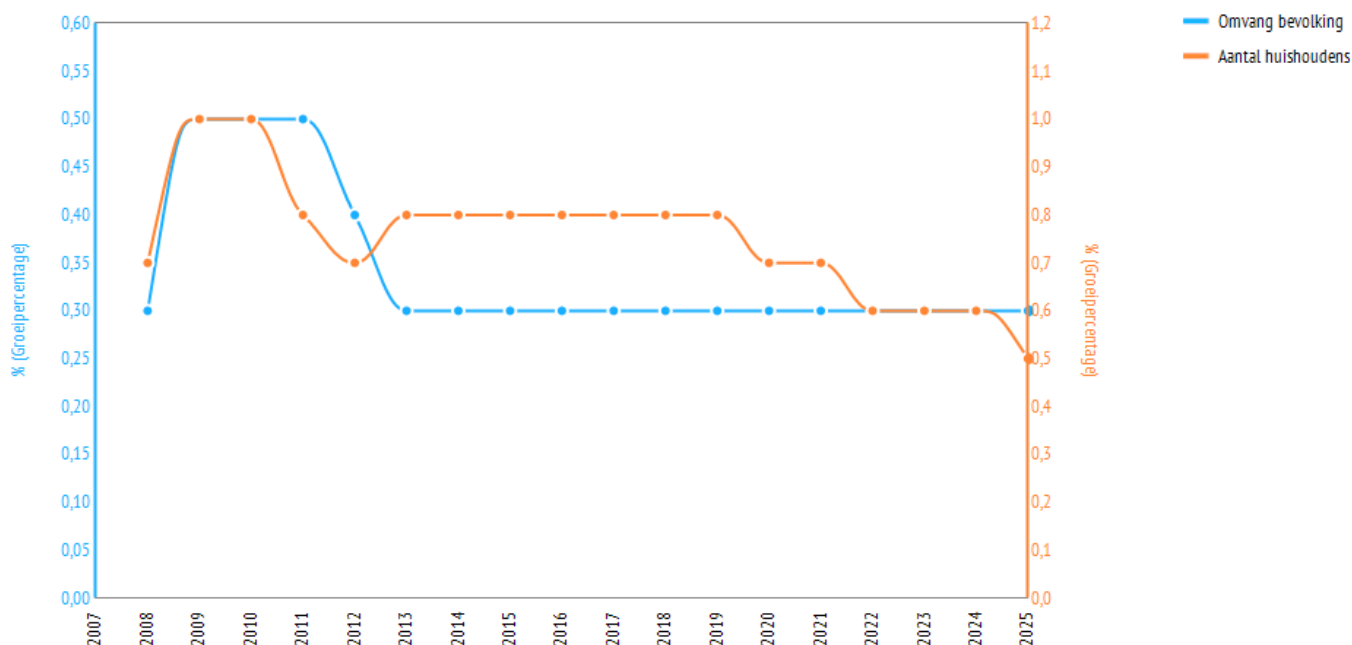
Omgevingsfactoren t.b.v. arbeidsmarktprognoses

Arbeidsmarktprognoses zijn gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de vraag naar arbeid en van het aanbod van arbeid. Bij de bepaling van vraag en aanbod spelen verschillende sociaaleconomische factoren een rol, zoals ontwikkelingen op het gebied van demografie, economie, inkomen en arbeidsproductiviteit. Waar vraag en aanbod bij elkaar komen is sprake van vacatures en werkloosheid.

Demografie

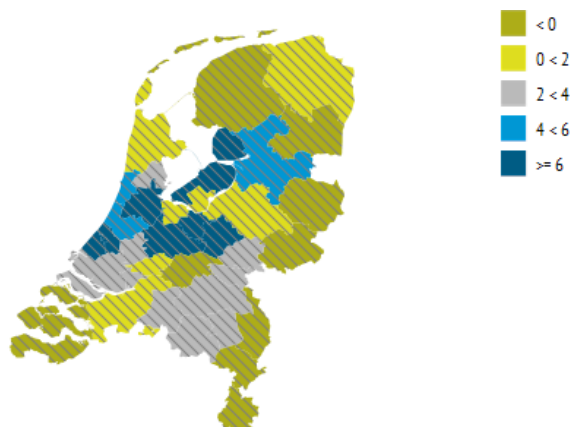
Voor vraag en aanbod zijn verschillende aspecten van de demografie van belang. Het aanbod wordt voor een deel gestuurd door de groep 15-67 jarigen. De vraag wordt, afhankelijk van de sector of branche, in meer of mindere mate gestuurd door de gehele bevolking, bepaalde leeftijdsklassen of huishoudens. Uit figuur 13 blijkt dat het aantal personen in de komende jaren naar verwachting toeneemt. Het aantal huishoudens neemt harder toe doordat huishoudens steeds kleiner worden.

Figuur 13: Bevolkingsontwikkeling t.o.v. voorgaande jaar 2008-2025 (in %, bron: Primos, ABF Research)

Figuur 14 laat zien dat er grote regionale verschillen zijn wat betreft bevolkingsontwikkeling. In de provincies Limburg, Zeeland, Friesland, Groningen en Drenthe krimpt de bevolkingsomvang naar verwachting. In de andere provincies is er sprake van groei, waarbij vooral de Randstedelijke provincies en Flevoland opvallen. Het bevolkingsaandeel dat tot de groep 15-67 jarigen behoort varieert per provincie, zoals te zien in figuur 15. In Noord-Holland is het aandeel het hoogst. Dit betekent dat daar relatief het grootste potentiële aanbod van arbeid aanwezig is. Voor Zeeland en Drenthe geldt juist het omgekeerde.

Figuur 14: Bevolkingsontwikkeling 2025 t.o.v. 2014 (in %, bron: Primos, ABF Research)

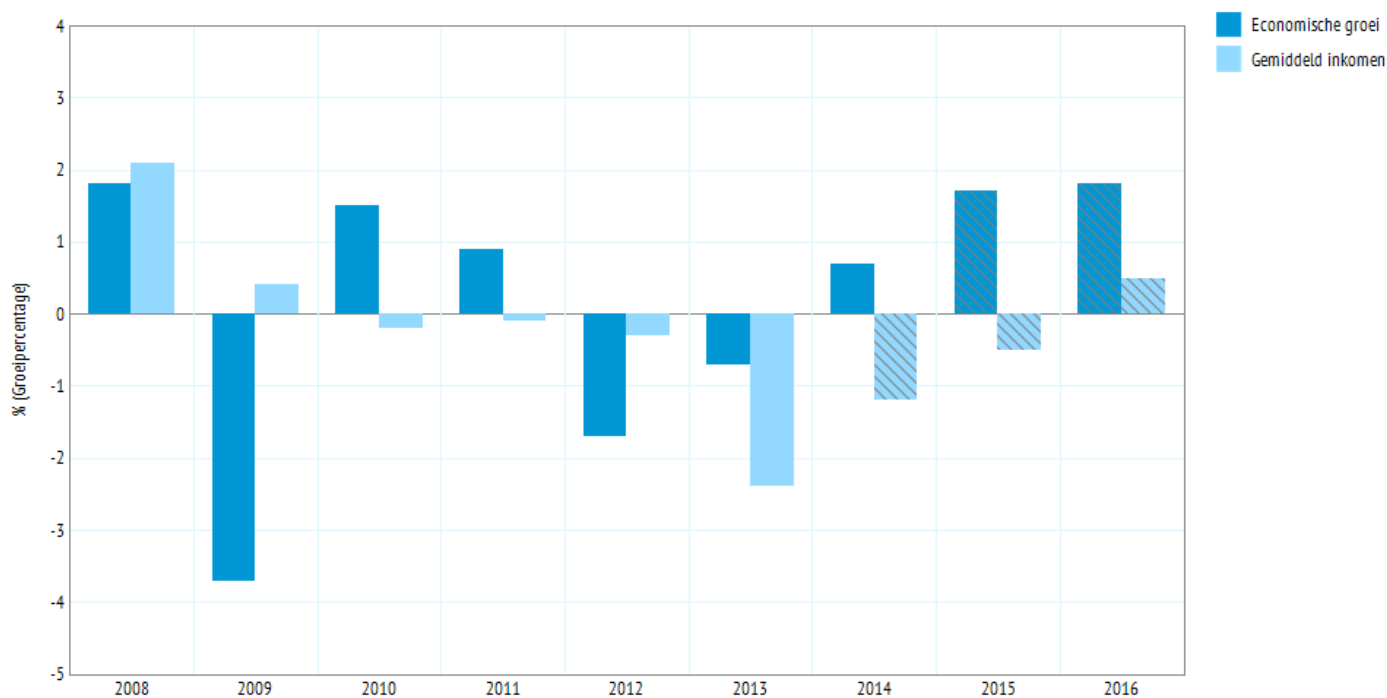
Figuur 15: Aandeel 15 tot 67 jarigen van de totale bevolking in 2025 (in %, bron: CBS - Bevolkingsstatistiek, bew. ABF Research)

Economie en inkomen

Naast demografie speelt de nationale economische ontwikkeling (en daarmee samenhangend de inkomensontwikkeling) ook een belangrijke rol bij de vraag naar arbeid. De economische crisis van de afgelopen jaren wordt bevestigd in figuur 16. De economische krimp is naar verwachting ten einde, maar voor de komende jaren wordt slechts een beperkte groei voorspeld. De ontwikkeling van de inkomens volgt hierop.

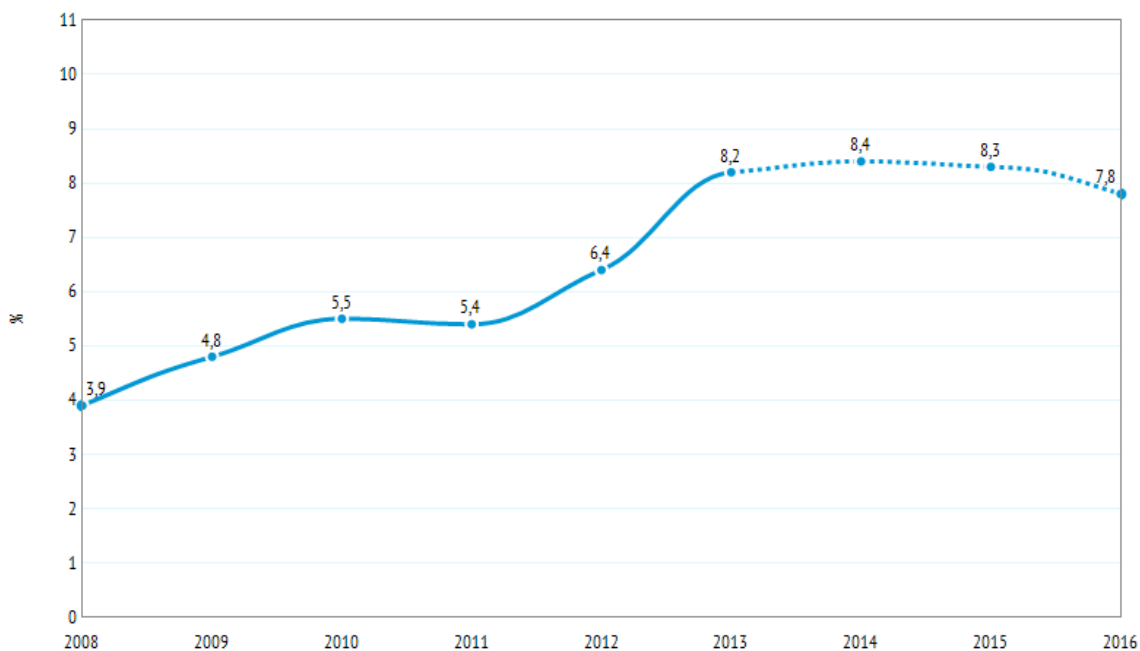
Figuur 16: Jaar-op-jaar ontwikkeling van de nationale economie en inkomens (in %, bron: CPB & IMF, bewerking ABF Research)

Werkloosheid en vacatures

De werkloosheid is de afgelopen jaren toegenomen tot meer dan 8,2 procent van de beroepsbevolking, zie figuur 17.

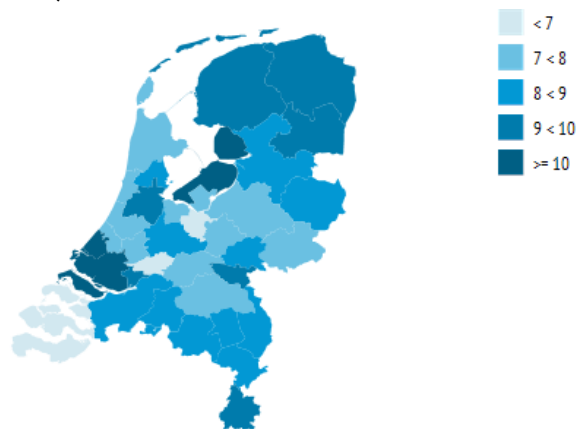
Figuur 17: Werkloosheid tussen 2008 en 2016 (in %, bron: Carmen, ABF Research)

Figuur 18 laat zien dat de omvang van de werkloosheid ook sterk regionaal afhankelijk is. In Zeeland en Utrecht is de werkloosheid onder de 8 procent. De lage werkloosheid in Zeeland is het gevolg van een relatief kleine beroepsbevolking en in Utrecht door een hoge werkgelegenheid. In Groningen en Flevoland is de werkloosheid ten minste 10 procent. De hoge werkloosheid in deze provincies is het gevolg van de relatief grote beroepsbevolking.

Daarnaast zijn er ongeveer 95.100 vacatures in Nederland. Dit is zo'n 1 procent van de omvang van alle banen.

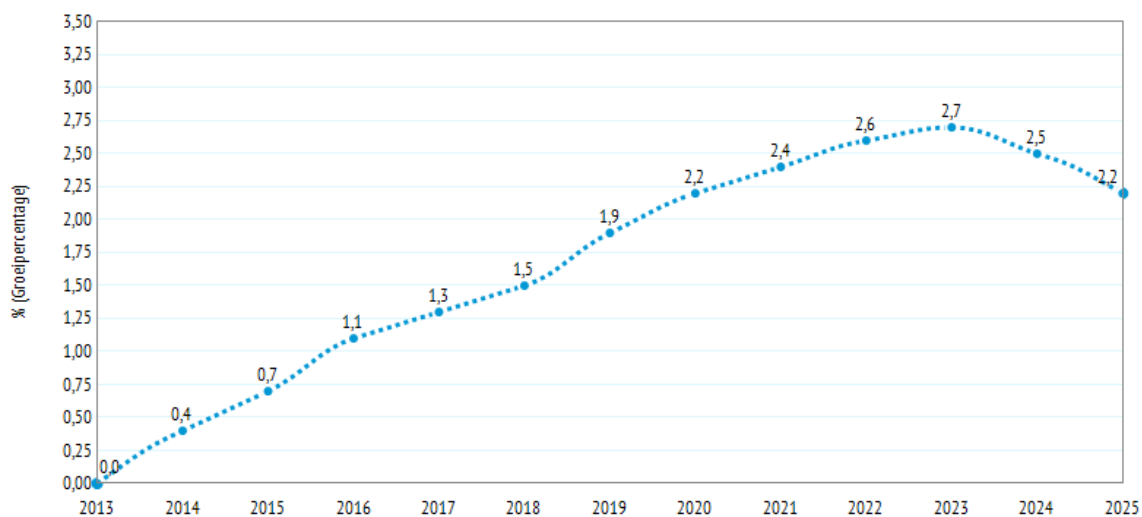
Figuur 18: Werkloosheid in 2014, als percentage van de beroepsbevolking (in %, bron: Carmen, ABF Research)

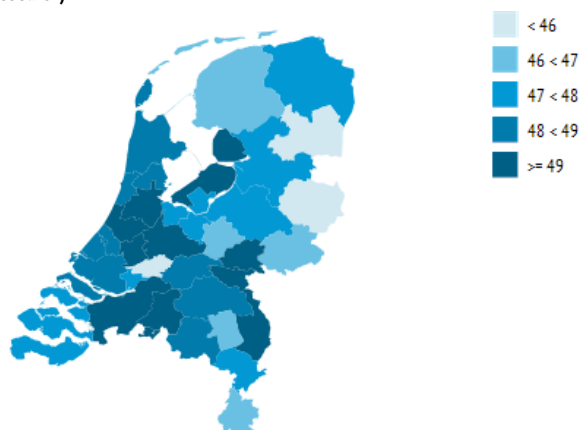
Beroepsbevolking

De totale beroepsbevolking bestaat in 2013 uit 8.049.831 personen. Tot en met 2025 neemt dit aantal met 2,2 procent af tot 8.224.930 personen. Hierbij is rekening gehouden met de verhoging van de pensioentleeftijd. Figuur 20 toont de ontwikkeling van de beroepsbevolking.

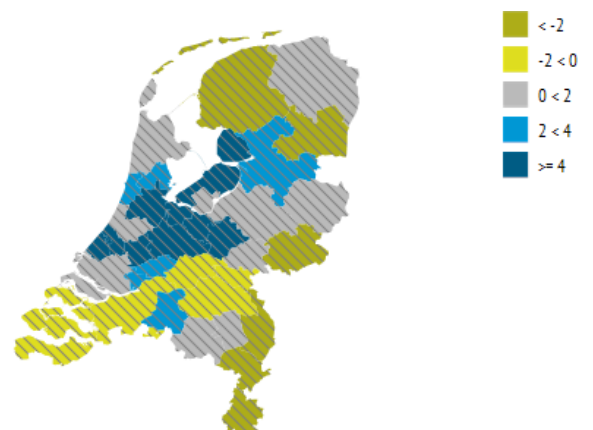
Figuur 20: Ontwikkeling beroepsbevolking 2013-2025 (in % ten opzichte van 2013)

Figuur 21: Percentage beroepsbevolking van de totale bevolking in 2013 (in %, bron: Carmen, ABF Research)

Figuur 22: Ontwikkeling beroepsbevolking 2013 - 2025 (in %, bron: Carmen, ABF Research)

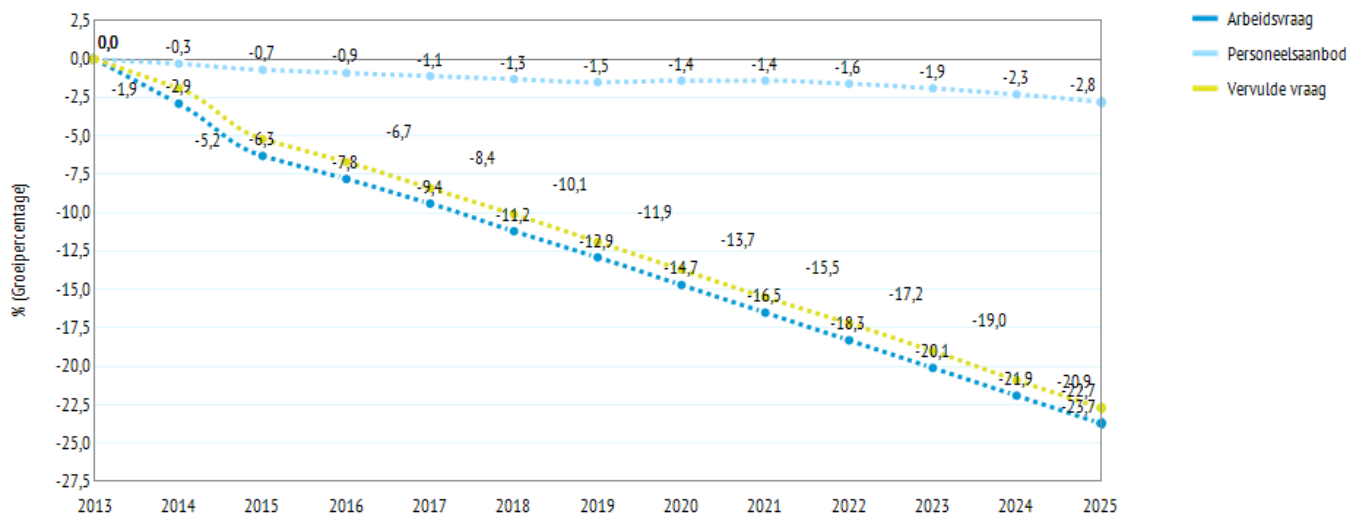

4. Arbeidsmarktprognoses

Ontwikkeling vraag en aanbod

Figuur 23 tot en met 25 geven inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsvraag, het personeelsaanbod en de vervulde vraag. In figuur 26 wordt vervolgens nader ingegaan op de arbeidsmarktspanning als gevolg van de ontwikkelingen in de arbeidsvraag en het personeelsaanbod.

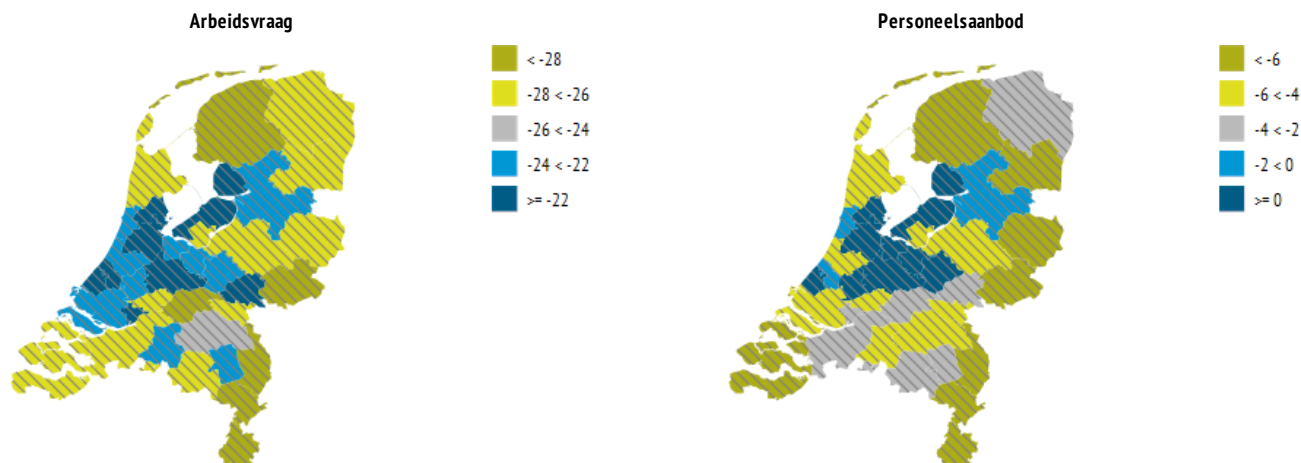
Figuur 23: Ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag Elektronicazaken 2013-2025 t.o.v. 2013 (in %, bron: Hermes, ABF Research)

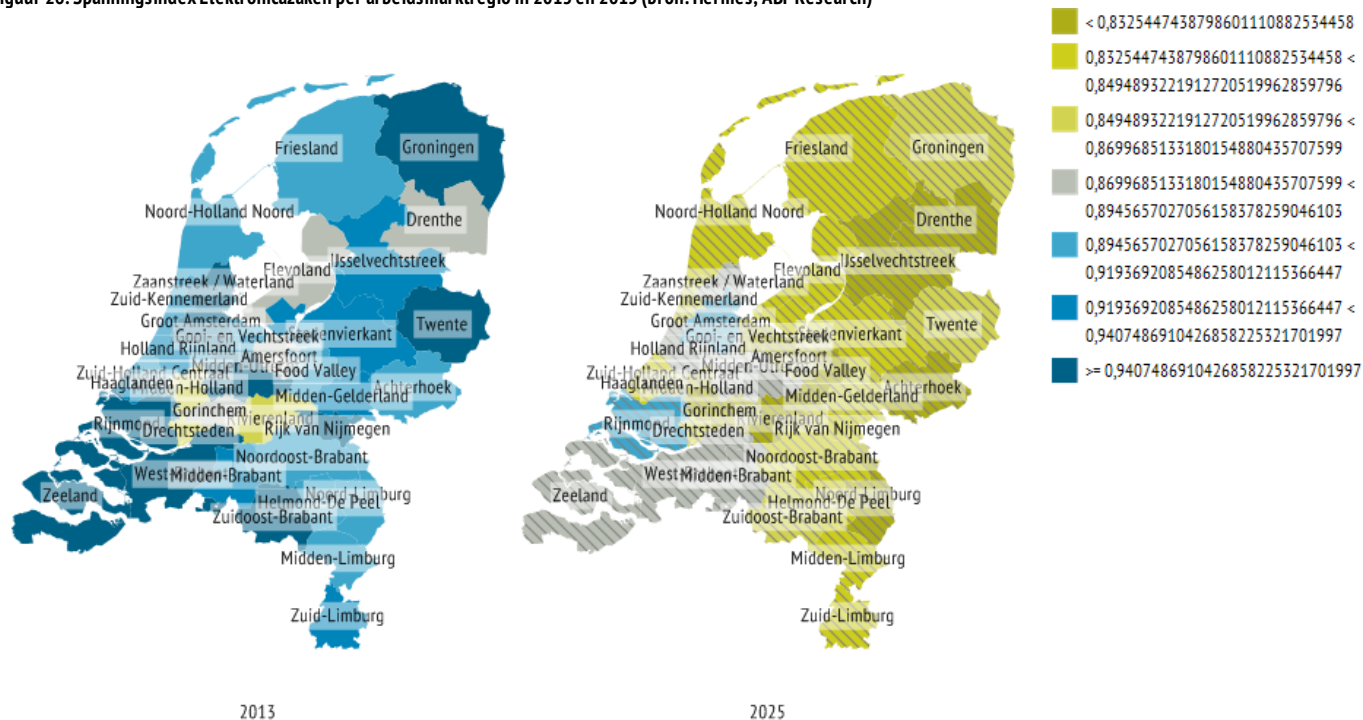
Figuur 24: Ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod, vervulde vraag Elektronicazaken en detailhandel 2008 - 2025 (in fte, bron: Hermes, ABF Research)

Figuur 25: Ontwikkeling arbeidsvraag en personeelsaanbod 2025 t.o.v. 2013 (in %, bron: Hermes, ABF Research)

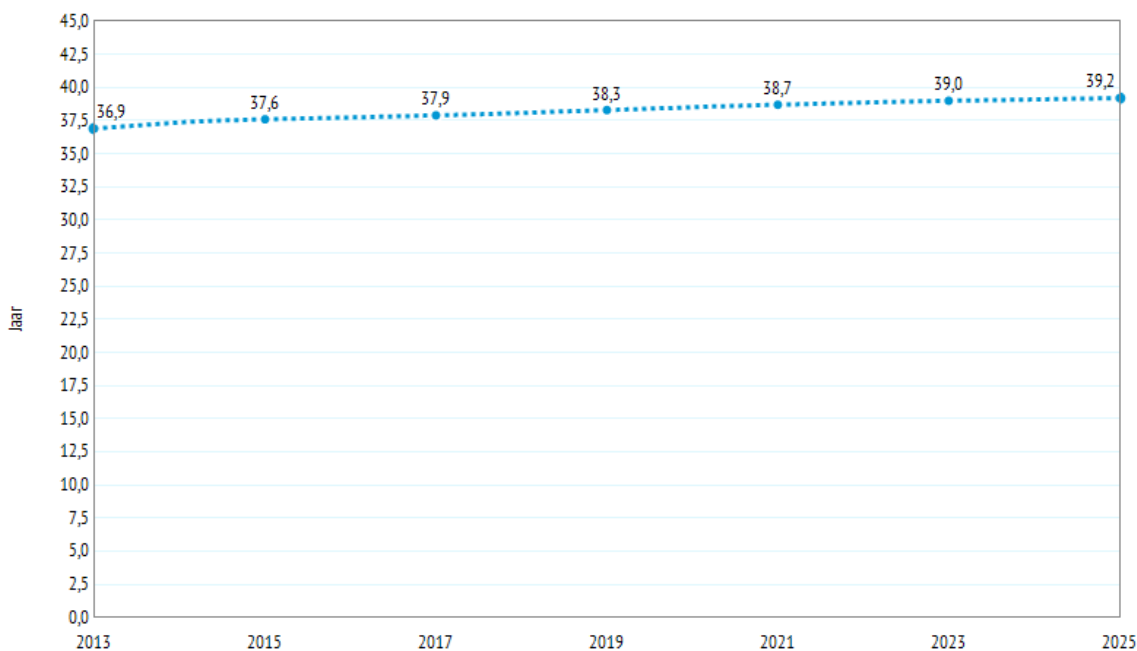
Figuur 26: Spanningsindex Elektronicazaken per arbeidsmarktregio in 2013 en 2015 (bron: Hermes, ABF Research)

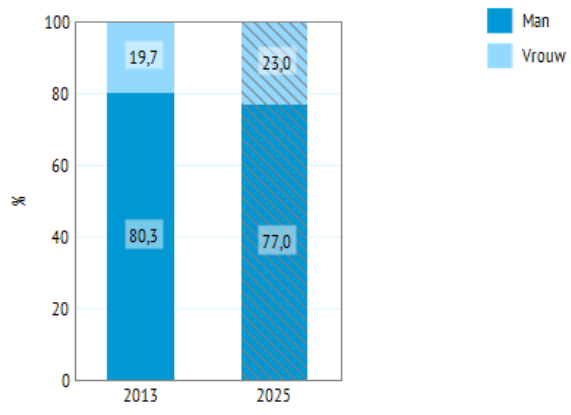
Arbeidsmarktsamenstelling

Figuren 27 en 28 tonen de ontwikkeling van de samenstelling van de arbeidsmarkt naar de persoonskenmerken leeftijd en geslacht.

Figuur 27: Ontwikkeling gemiddelde leeftijd Elektronicazaken tussen 2013 en 2025 (bron: Hermes, ABF Research)

Figuur 28: Samenstelling naar geslacht Elektronicazaken in 2013 - 2025 (in %, bron: Hermes, ABF Research)

Bijlage

Begrippenlijst

Begrip	Beschrijving
Allochtoon	Persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.
Arbeidsduur	Het aantal uren dat per week wordt gewerkt. Afhankelijk van de cao varieert het maximum tussen 36 en 40 uur per week.
Arbeidsmarktregio's	35, vanuit arbeidsmarktoogpunt, samenhangende regio's die zijn gedefinieerd door het UWV, de VNG en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Arbeidsmarktspanning	De arbeidsmarktspanning geeft de verhouding tussen vraag en aanbod weer. Deze wordt berekend door de vraag door het aanbod te delen. Een index groter dan 1 geeft een grotere vraag aan en een index kleiner dan 1 een groter aanbod. Over het algemeen is in Nederland het aanbod groter dan de vraag (spanningsindex tussen de 0,92 en 0,98).
Arbeidsvraag	Vraag naar arbeid uitgedrukt in het aantal beschikbare banen waaronder zowel alle vervulde banen als vacatures vallen.
Autochtoon	Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren.
Fte	Fulltime-equivalent. 1 fte betekent één voltijds dienstverband. Afhankelijk van de cao varieert dit tussen 36 en 40 uur per week.
Instroom	Aantal personen dat in het afgelopen jaar een baan heeft aanvaard bij een nieuw bedrijf. Het nieuwe bedrijf kan in dezelfde branche of in een andere branche actief zijn dan het bedrijf waar de werkende voorheen werkzaam was.
Netto inkomen per fte	Inkomen van een werkende na aftrek van belasting en andere premies die door de werkgever worden ingehouden, zoals sociale lasten en pensioenbijdrage. Het netto inkomen van een werkende is omgerekend naar een netto inkomen per fte. Dit komt neer op het inkomen dat iemand zou verdienen in het geval van een voltijds dienstverband.
Personeelsaanbod	Het aantal beschikbare personen voor de arbeidsmarkt waaronder zowel de werkenden als de niet-werkende werkzoekenden vallen.
Professional	Werkende die een beroepsgerelateerde opleiding heeft gevolgd of ten minste 5 jaar werkervaring binnen de sector heeft.
Uitstroom	Aantal personen van wie een dienstbetrekking in het afgelopen jaar is stopgezet.
Vervulde vraag	Deel van de vraag die wordt ingevuld door werkenden.
Werkenden	Werknemers en zelfstandigen.
Werknemers	Werknemers op de loonlijst, stagiaires, deelnemers aan de Wet Sociale Werkvoorziening, uitzendkrachten en oproepkrachten.
Werkweek	Zie 'arbeidsduur'.
Zelfstandigen	Personen die een inkomen in de vorm van belastbare winst uit een onderneming hebben gehad.

Arbeidsmarktregio's

De onderstaande afbeelding toont de 35 arbeidsmarktregio's in Nederland.

Sectoren en sectorclusters

De totale Nederlandse arbeidsmarkt is verdeeld in 39 sectoren. Deze sectoren zijn gebaseerd op de Standaard Bedrijfsindeling van het CBS.

Sectorcluster	Sector	Sectorcluster	Sector
Consument	Horeca	Onderwijs	Hoger onderwijs
	Consumenten dienstverlening		Middelbaar beroepsonderwijs
	Cultuur		Overig onderwijs
	Sport		Primair en speciaal onderwijs
Handel	Detailhandel food	Zorg	Voortgezet onderwijs
	Detailhandel non-food		Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
	Groothandel		Overig maatschappelijk en welzijnswerk
	Handel in voertuigen		Gehandicapten zorg
Landbouw & industrie	Discrete industrie		Overige curatieve zorg
	Landbouw en visserij		Peuterspeelzaal en kinderopvang
	Nutsvoorzieningen		Thuiszorg
	Procesindustrie		Verpleeg- en verzorgingshuizen
Transport	Opslag	Overige arbeid	Ziekenhuizen
	Post en koerier		Bouwnijverheid
	Vervoer		Overheid
Uitzendbranche	Uitzendbranche		Overige arbeid (inclusief in het buitenland)
Zakelijk	Communicatie	Werkloosheidsuitkering	Werkloosheidsuitkering (WW)
	Dienstverlening ICT en informatie	Overige uitkeringen	Arbeidsongeschikt (WAIONG, WAO, WAZ, IVA en WGA)
	Financiële instellingen		Bijstand (Bijstand, IOAW, IOAZ, WWIK)
	Vastgoeddiensten		Nabestaanden (ANW)
	Zakelijke dienstverlening (faciliterend)		Uitkering uit het buitenland
	Zakelijke dienstverlening (recht, financieën en administratie)		Wachtgeld, ziektewet-uitkering en overige uitkering
	Zakelijke dienstverlening (specialistisch)	Pensioen	Ouderdomspensioen (AOW)
			Pensioen zonder AOW
		Geen baan of uitkering	Geen baan of uitkering
			Migratie

Branches en clusters

Branchecluster	Branche	SBI '08	Beschrijving
Consumentenelectronica	Elektronicazaken	47410	Winkels in computers, randapparatuur en software
		47420	Winkels in telecommunicatieapparatuur
		47431	Winkels in audio- en videoapparatuur
		47432	Winkels in een algemeen assortiment van wit- en bruingoed
		47541	Winkels in witgoed
		47543	Winkels in overige elektrische huishoudelijke apparatuur
		47544	Winkels in onderdelen voor elektrische huishoudelijke apparatuur
		47781	Winkels in fotografische artikelen
Educatie & vrije tijd	Boekhandel en gemakszaken	47260	Winkels in tabaksproducten
		47610	Winkels in boeken
		47620	Winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften
		47630	Winkels in audio- en video-opnamen
		77220	Videotheken
	Dierenspecialzaken	47763	Winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
	Rijwielzaken	47641	Winkels in fietsen en bromfietsen
	Speelgoedzaken	47650	Winkels in speelgoed
Foodspecialzaken	Brood- en banketzaken	10710	Vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk
		47241	Winkels in brood en banket
	Groentezaken	47210	Winkels in aardappelen, groenten en fruit
	Slagerijen en poeliers	47221	Winkels in vlees en vleeswaren
		47222	Winkels in wild en gevogelte
	Slijterijen	47250	Winkels in dranken
	Viswinkels	47230	Winkels in vis
	Foodspecialzaken overig	47242	Winkels in chocolade en suikerwerk
		47291	Winkels in kaas
		47292	Winkels in natuurvoeding en reformartikelen
47293		Winkels in buitenlandse voedingsmiddelen	
47299		Gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen n.e.g.	
Huis & tuin	Bloemenwinkels	47761	Winkels in bloemen en planten, zaden en tuinbenodigdheden
	Doe-het-zelfzaken	47521	Winkels in ijzerwaren en gereedschappen
		47522	Winkels in verf, verfwaren en behang
		47523	Winkels in houten bouw- en tuinmaterialen
		47528	Bouwmarkten en andere winkels in bouwmaterialen algemeen assortiment
	Huishoudelijke-artikelenzaken en hobbywinkels	47512	Winkels in huishoudtextiel
		47513	Winkels in breiwool, handwerken en fournituren
		47542	Winkels in naai- en breimachines
		47595	Winkels in glas-, porselein- en aardewerk
		47597	Winkels in huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
Tuincentra	47762	Tuincentra	
Kleding & sport	Modezaken (kleding)	47511	Winkels in kledingsstoffen
		47711	Winkels in herenkleding
		47712	Winkels in dameskleding
		47713	Winkels in bovenkleding en mode-artikelen (algemeen assortiment)
		47714	Winkels in baby- en kinderkleding
		47716	Winkels in onderkleding, foundations e.d.

		47717	Winkels in mode-artikelen
		47718	Textielsupermarkten
	Schoenen- en lederwarenzaken	47721	Winkels in schoenen
		47722	Winkels in lederwaren en reisartikelen
	Sport- en kampeerezaken	47642	Winkels in watersportartikelen
		47643	Winkels in sportartikelen (geen watersport)
		47644	Winkels in kampeerartikelen (geen caravans)
Levensmiddelenzaken	Supermarkten	47110	Supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen
	Tankstations	47300	Benzinestations
Persoonlijke verzorging	Apotheek	47730	Apotheken
	Drogisterijen	47741	Winkels in drogisterij-artikelen
	Juweliers	47770	Winkels in juweliersartikelen en uurwerken
	Opticiens	47782	Winkels in optische artikelen
	Parfumerieën en cosmetica	47750	Winkels in parfums en cosmetica
Woninginrichting	Woon- en verlichtingszaken	47524	Winkels in tegels
		47525	Winkels in keukens
		47526	Winkels in parket-, laminaat- en kurkvloeren
		47527	Winkels gespecialiseerd in overige doe-het-zelfartikelen
		47530	Winkels in vloerbedekking en gordijnen
		47591	Winkels in meubels
		47592	Winkels in verlichtingsartikelen
		47593	Winkels in artikelen voor woninginrichting algemeen assortiment
		47596	Winkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen n.e.g.
		47715	Winkels in babyartikelen algemeen assortiment
Overige detailhandel	Ambulante handel	47811	Markthandel in aardappelen, groenten en fruit
		47819	Markthandel in overige voedings- en genotmiddelen
		47820	Markthandel in textiel, kleding en schoenen
		47891	Markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden
		47892	Markthandel in tweedehands goederen
		47899	Markthandel in overige goederen
		47991	Colportage
		47992	Straathandel
	Warenhuizen	47191	Warenhuizen
	Overige detailhandel	47192	Winkels met een algemeen assortiment non-food (geen warenhuizen)
		47594	Winkels in muziekinstrumenten
		47742	Winkels in medische en orthopedische artikelen
		47783	Winkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
		47789	Winkels gespecialiseerd in overige artikelen n.e.g.
		47791	Winkels in antiek
		47792	Winkels in tweedehands kleding
		47793	Winkels in tweedehands goederen (geen kleding)
		47999	Detailhandel via overige distributievormen

Bronnen

Een van de belangrijkste bronnen die is gebruikt is een dataset met belastingdienstgegevens die inzicht geven in loopbaanhistorie tot op individueel niveau. De loopbaanhistorie geeft informatie over baankenmerken zoals inkomen, arbeidsduur, lengte dienstverband en type arbeidsrelatie.

Daarnaast is de Basisregistratie personen (BRP) gebruikt, voorheen bekend als Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). Alle gemeenten in Nederland houden hierin persoonsgegevens bij zoals; leeftijd, geslacht en woonadres van alle personen die in de gemeente zijn of waren gevestigd.

Het bedrijvenregister van de Kamer van Koophandel (KvK) aangevuld met bedrijfsgegevens van de Belastingdienst is de volgende registratiebron (Algemeen Bedrijven Register, ABR). Deze bron geeft inzicht in vestigingsadressen, bedrijfsgrootte en branche waarbinnen de activiteiten van het bedrijf vallen. Door de bij wet verplichte registratie is deze bron zeer volledig.

Voor informatie over opleidingsniveau zijn registratiebronnen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gebruikt. Alle opleidingen die worden bekostigd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) of het Ministerie van Economische Zaken (EZ) zijn verplicht de gegevens van de studenten en gediplomeerden door te geven inclusief de specifieke opleiding die zij volgen of hebben gevolgd. Deze registraties zijn beschikbaar voor de afgelopen tien jaar. De gevolgde opleiding van personen die hiervoor een opleiding hebben gevolgd is bepaald met behulp van de informatie uit diverse CBS enquêtes.

Bovenstaande gegevens zijn samengevoegd tot een bestand met hierin een overzicht van alle werknemers en ondernemers vanaf 15 jaar, voorzien van persoonskenmerken (leeftijd, geslacht, etniciteit en opleidingsniveau), baankenmerken (inkomen, arbeidsduur, deeltijdfactor en dynamiek) en bedrijfskenmerken (sector en regio). Dit bestand is gebruikt voor alle analyses uit dit rapport.

De hierboven genoemde bronbestanden zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS stelt deze onder strikte voorwaarden beschikbaar voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. De bronbestanden bevatten vertrouwelijke gegevens. Om deze reden zijn de databestanden alleen binnen een streng beveiligde omgeving van het CBS toegankelijk. De gegevens in het rapport zijn niet terug te leiden tot individuen en zijn altijd gebaseerd op ten minste 10 personen.

Naast de registratiebronnen binnen de beveiligde CBS omgeving zijn nog enkele aanvullende bronnen gebruikt. Ten eerste is informatie over vacatures van het UWV gebruikt. Daarnaast zijn voor een indicatie van de omzet en het bedrijfsresultaat de productiestatistieken van het CBS geraadpleegd.